

वादात्मम् The Almond tree (बादाम).

वादलम् The lip.

वाध, वाध, वाधक, वाधन-ना, वाधा See बाध, बाध, बाधक, बाधन-ना, बाधा.

वाधु (धू) क्यम् Marriage.

वाधू A vessel, boat.

वाधलम् N. of a Śrautasūtra belonging to the Taittirīya Samhitā.

वाध्रीणसः A rhinoceros; वाध्रीणसस्य मांसेन तृप्तिर्द्वादश-वार्षिकी Mb. 13. 88. 9.

वान a. 1 Blown. -2 Dried (by wind), dried up. (निपपात) अबानमशुकादष्टमेकमाप्रफलं किल Mb. 2. 17. 28. -3 Belonging to a forest. -नम् 1 Dry or dried fruit (m. also). -2 Blowing. -3 Living. -4 Rolling, moving, (as of waters &c.). -5 A perfume, fragrance. -6 A number of groves or thickets. -7 Weaving. -8 A mat of straw. -9 A hole in the wall of a house. -Comp. -चित्रम् a variety of blanket of variegated texture; Kau. A. 2. 11. -दण्डः a weaver's loom.

वानः An intelligent man.

वानकम् The state of a ब्रह्मचारिन्.

वानप्रस्थः [वाने वनसमूहे प्रतिष्ठते स्था-क] 1 A Brāhmaṇa in the third stage of his religious life; तपसा कषितोऽयर्थं यस्तु ध्यानपरो भवेत्। संन्यासीह स विज्ञेयो वानप्रस्थाश्रमे स्थितः ॥ -2 An anchorite, a hermit. -3 The Madhuka tree. -4 The Palāśa tree.

वानरः [वानं वनसंबन्धि फलादिकं राति-गृह्णाति रा-क; वा विकल्पेन नरो वा] 1 A monkey, an ape. -2 A kind of incense. -री A female monkey. -a. Belonging or relating to monkey; अन्यां योनिं समापन्नौ शागीर्णं वानरीं तथा Mb. 13. 9. 9. -Comp. -अक्षः a wild goat. -आघातः the tree called Lodhra. -इन्द्रः N. of Sugrīva or of Hanumat. -प्रियः the tree called क्षीरिन् (Mar. खिरणी).

वानलः A kind of holy basil (the black variety).

वानस्पत्यः A tree the fruit of which is produced from flower; e. g. the mango. -a. 1 Wooden; यच्चापि द्रव्य-मुपयुज्यते ह वानस्पत्यमायसं पार्थिवं वा Mb. 3. 186. 25. -2 Performed under trees (a sacrifice).

वाना 1 A quail. -2 Dry or dried fruit.

वानायुः 1 N. of a country to the north-west of India. -2 An antelope. -Comp. -जः a Vānāyu horse i. e. a horse produced in the Vānāyu country.

वानीरः [वन्-ईरन् Un. 4. 36] A sort of cane or ratan; वानीरमालिनी रम्या नदी पुलिनशोभिता Mb. 3. 95. 10; स्मरामि वानीरयुद्धेषु सुप्तः R. 13. 35; Me. 43; Mā. 9. 15; R. 13. 30; 16. 21; U. 2. 20; Mv. 5. 40; यमुनातीरवानीर-

निकुञ्जे मन्दमास्थितम् Git. -Comp. -जः 1 the *Munja* grass. -2 *Costus Speciosus* (कुष्ठ).

वानीरकः The *Munja* grass, a kind of rush.

वानेय a. 1 Living or growing in a wood; प्रवृत्तमुदकं वायुं सर्वं वानेयमाश्रयेत् Mb. 14. 46. 12. -2 Relating or belonging to water; रक्तं शिरसि धार्यं तु तथा वानेयमित्यपि Mb. 13. 104. 84.

वानेयम् N. of a fragrant grass (सुस्ता).

वान्त p. p. [वम्-क्त] 1 Vomited, spitted out; मलयभुज-गवान्ता वान्ति वाताः कृतान्ताः Bv. 2. 28. -2 Emitted, ejected, effused. -3 Dropped; कयाचिदुद्वेष्टनवान्तमाल्यः R. 7. 6. -4 One who has vomited; वान्तो विरिक्तः स्नात्वा तु घृतप्राशन-माचरेत् Ms. 5. 144. -Comp. -अदः a dog. -अ-आ-शिन् m. 1 a foul-feeding demon. -2 a person who tells his goitre for obtaining food; न भोजनार्थं स्वे विप्रः कुलगोत्रे निवेदयेत्। भोजनार्थं हि ते शंसन्वान्ताशीत्युच्यते बुधैः ॥ Ms. 3. 109.

वान्ति f. 1 Vomiting. -2 Ejecting, emitting. -Comp. -कृत्, -द a. emetic.

वान्तीकृ To reject, give up.

वान्य a. Sylvan; Buddh.

वान्या A multitude of groves or woods.

वापः [वप्-घष्] 1 Sowing seed. -2 Weaving. -3 Shaving, shearing; कृतवापो वसेद् गोष्ठे चर्मणा तेन संवृतः Ms. 11. 108. -4 A sower. -5 Seed. -Comp. -दण्डः a weaver's loom.

वापनम् 1 Causing to sow. -2 Shaving; कृतवापनो निवसेद् ग्रामान्ते गोत्रजेऽपि वा Ms. 11. 78.

वापित p. p. 1 Sown. -2 Shaven. -तम् A kind of corn; L. D. B.

वापिः, -पी f. [वप्-इष् वा षीप्; Un. 4. 125] A well, any large oblong or circular reservoir of water; कूप-वापीजलानां च (हरणे) शुद्धिश्चान्द्रायणं स्मृतम् Ms. 11. 163; वापी चास्मिन् मरकतशिलाबद्धसोपानमार्गा Me. 78. -Comp. -जलम् (वापीजलम्) lake-water. -विस्तीर्णम् a hole resembling a pond; Mk. -हः the *Chātaka* bird.

वापिका = वापी.

वाप्यम् The *Kuṣṭha* tree.

वाम a. Left (opp. दक्षिण); विलोचनं दक्षिणमङ्गलेन संभाव्य तद्वक्षितवामनेत्रा R. 7. 8; Me. 80, 98. -2 Being or situated on the left side; वामश्चार्यं नदति मधुरं चातकस्ते सगन्धः Me. 9; (वामेन is used adverbially in the same sense; e. g. वामेनात्र वटस्तमध्वगजनः सर्वात्मना सेवते K. P. 10). -3 (a) Reverse, contrary, opposite, adverse, unfavourable; तदहो कामस्य वामा गतिः Git. 12; Mā. 9. 8; Bk. 6. 17. (b) Acting contrary, of an opposite nature; यान्त्येवं गृहिणीपदं युवतयो वामाः कुलस्याधयः Ś. 4. 18. (c) Perverse, crooked-natured, refractory; Ś. 6. (d) Coy (in love). (e)